

20. Smith, J. (1987). 'The Art of Good Dancing – Noble Birth and Skilled Nonchalance. England (1580–1630)'. Historical dance, Vol. 2, no. 5, [online] Available at: <www.dhds.org.uk/jnl/pdf/hd2n5p30.pdf> [Accessed 10 February 2018].

21. Sparti, B. (1996). 'Breaking Down Barriers in the Study of Renaissance and Baroque dance'. Dance Chronicle, Vol. 19, no. 3, pp. 255–276.

22. Sutton, J. (1995). Dances of the late Renaissance. Caroso, Fabritio. Courtly Dance of the Renaissance: A New Translation and Edition of the Nobilta Di Dame (1600). New York : Dover Publications, Inc.

© Павлюк Т. С., 2018

УДК 792.82(477)“195/199”

Тимчула Андрій Васильович
викладач кафедри
народної хореографії,
Київський національний університет
культури і мистецтв,
Київ, Україна
tancor11@ukr.net

НАРОДНІ ТАНЦІ БОЙКІВ У КАЛЕНДАРНІЙ ТА РОДИННО-ПОБУТОВІЙ ОБРЯДОВОСТІ

Мета дослідження – проаналізувати особливості хореографічної культури етнографічної групи бойків у контексті календарної та родинної обрядовості. **Методи дослідження** складають принципи об'єктивності, історизму, багатофакторності, системності, комплексності та плюралізму; а для досягнення мети використано методи: проблемно-хронологічний, конкретно-історичний, статистичний, описовий, логіко-аналітичний. **Наукова новизна.** Розглянуто особливості народних танці бойків у календарній та родинно-побутовій обрядовості в контексті регіональних особливостей; досліджено витоки та тенденції розвитку народного танцю на основі традицій, звичаїв, обрядів та ритуалів; проаналізовано вплив хореографічної культури поляків, словаків та угорців на формування танців Бойківщини, їх хореографічні особливості, кроки та рухи. **Висновки.** Народні танці бойків, відображаючи процеси трудової діяльності (землеробства та скотарства), певні елементи обрядовості (міфологічний та релігійний), а відтак і світосприйняття етносу, виражають духовні та моральні устої, осмислення місця та призначення людини в світі, які є основою їх світогляду.

Ключові слова: народні танці, бойки, календарна обрядовість, родинно-побутова обрядовість.

Тымчула Андрей Васильевич, преподаватель кафедры народной хореографии, Киевский национальный университет культуры и искусств, Киев, Украина

Народные танцы бойков в календарных и семейно-бытовых обрядах

Цель исследования – проанализировать особенности хореографической культуры этнографической группы бойков в контексте календарной и семейной обрядности. **Методы исследования** составляют принципы объективности, историзма, многофакторности, системности, комплексности и плюрализма; а для достижения цели использованы методы: проблемно-хронологический, конкретно-исторический, статистический, описательный, логико-аналитический. **Научная новизна.** Рассмотрены особенности народных танцев бойков в календарных и семейно-бытовых обрядах в контексте региональных особенностей; исследованы истоки и тенденции развития народного танца на основе традиций, обычаев, обрядов и ритуалов; проанализировано влияние хореографической культуры поляков, словаков и венгров на формирование танцев Бойковщины, их хореографические особенности, шаги и движения. **Выводы.** Народные танцы бойков, отражая процессы трудовой деятельности (земледелия и скотоводства), определенные элементы обрядов (мифологический и религиозный), а затем и мировосприятия этноса, выражают духовные и нравственные устои, осмысление места и назначения человека в мире, которые являются основой их мировоззрения.

Ключевые слова: народные танцы, бойки, календарная обрядность, семейно-бытовая обрядность.

Tymchula Andrii, Senior Lecturer at the Department of Folk Choreography, Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine

Boykos' folk dances in calendar and family-household ritualism

The purpose of the article is to investigate and analyze the features of choreographic culture of the ethnographic group of Boykos in the context of calendar and family ritualism. **The research methodology** consisted in the principles of objectivity, historicism, multifactoriness, systematicity, complexity and pluralism; to fulfill the research purpose, the following methods were used: problem-chronological, concrete-historical, statistical, descriptive, and logical-analytical. **The scientific novelty of the work.** The features of Boykos' folk dances in calendar and family-household ritualism in the context of regional peculiarities were considered; the origins and tendencies of folk dance development based on traditions, customs and rituals were studied; the influence of choreographic culture of the Poles, Slovaks and Hungarians on the formation of dances of Boykivshchyna, their choreographic peculiarities, steps and movements were analyzed. **Conclusions.** Boykos' folk dances, reflecting the processes of labor activity (agriculture and cattle breeding), certain elements of ritualism (mythological and religious), and thus the perception of the ethnos, express spiritual and moral foundations, comprehension of the place and purpose of human in the world, which are the basis of their worldview.

Key words: folk dances, Boykos, calendar ritualism, family-household ritualism.

Вступ. Народна хореографія, як частина сформованих протягом століть надбань народної культури, виникла та розвивалася в контексті історичних, соціальних, регіональних особливостей, а також традицій, звичаїв, вірувань та світосприйняття народу чи етносу. Аналіз календарної та родинно-побутової обрядовості етнографічної групи бойків, у контексті хореографічного мистецтва, з метою дослідження витоків та особливостей розвитку народного танцю на основі традицій, звичаїв, обрядів та ритуалів, наразі є одним із пріоритетних напрямів дослідження у вітчизняній культурології та мистецтвознавстві, що й зумовлює актуальність статті.

Аналіз публікацій. На сучасному етапі, дослідження української культурної та мистецької національної спадщини у різних аспектах, вітчизняними науковцями вважається одним із пріоритетних напрямків, оскільки осмислення цінностей минулого безумовно сприяє еволюціонуванню та трансформації їх відповідно до умов сьогодення. Особливостям культурно-історичних традицій, святково-обрядової культури та побутування етнографічної групи бойків присвячені дослідження та наукові розвідки українських істориків, культурологів та мистецтвознавців. Наприклад, С. Боян («Весняно-літня календарна обрядовість бойків (кінець XIX ст. – 1930-ті роки)», 2010) досліджує обряди весняно-літнього періоду на Бойківщині кінця XIX ст. – 1930-ті рр.; О. Коломийчук («Етнічна ідентичність бойків крізь призму календарної звичаєво-обрядової практики: міфологічний аспект», 2013) аналізує проблему міфологічного компонента деяких бойківських народних звичаїв та обрядів; Т. Леньо («Традиційна весільна обрядовість бойків Закарпаття: міжетнічні паралелі», 2015) розглядає міжетнічні паралелі у весільній обрядовості бойків Закарпаття та румунів, словаків, чехів, угорців, болгар, греків.

Деякі аспекти хореографічного мистецтва бойків аналізує О. Квецько у статтях «Бойківський танець у контексті розвитку українського народно-сценічного танцю» та «Хореографічна культура бойків Івано-Франківської області як складова частина етнографічних груп Прикарпаття» (2015), окреслюючи роль фольклорного танцю в формуванні хореографічної культури бойків у Івано-Франківській області; а в статті «Ретроспективний аналіз бойківського танцю на Прикарпатті в контексті розвитку української хореографічної культури» (2015), аналізує хореографічну культуру бойків другої пол. XX – поч. XXI ст. Проте, особливості народних танців бойків у календарній та родинно-побутової обрядовості й досі лишаються недостатньо висвітленими.

Мета дослідження. Проаналізувати особливості народних танців бойків у контексті календарної та родинно-побутової обрядовості.

Виклад основного матеріалу. Українські народні традиції, звичаї, ритуали та обряди з прадавніх часів були пов'язані з календарними святами та життєвим циклом, поділяються на сімейні (народження, весілля, смерть), сезонні (землеробські) та громадські (події з життя спільноти). Для кожного свята характерні особливі ритуали, прикмети та обряди (відповідно до

сміслового навантаження), а також релігійні обряди, танці, пісні та заклинання, які їх супроводжували.

Етнографічна група українського етносу – бойки, які, на думку багатьох науковців, походять із давнього слов'янського племені білих хорватів і селилися переважно в центральній частині Українських Карпат – гірських районах Івано-Франківської, Закарпатської та Львівської області, мають надзвичайно цікаві традиції, звичаї та культуру, які сформовані під впливом історичних, соціальних, географічних (гірське ландшафтно-кліматичне середовище) та ін. особливостей, в яких танці з прадавніх часів відігравали важливу роль.

Традиційно-побутові особливості загалом та календарні й родинні обряди бойків зокрема, мають і певні регіональні особливості. Здавна бойки займалися переважно землеробством і скотарством (велика рогата худоба), освоюючи не лише долини, а й лісові та гірські земельні ділянки. Відповідно, превалююче значення в календарній обрядовості займали ритуали, пов'язані з аграрництвом та анімалістичним культом.

Р. Гарасимчук зазначає, що для народних танців бойків характерна особлива постава корпусу та голови (відповідно до манери виконання – гордовитої), рухи (спокійні, легкі та плавні) на ледь зігнутих колінах, серед яких найпоширенішими є вихиласи, підквітки, присядка-гайдук, тропітка та ін.; композиційні особливості характеризуються досить цікавим складанням фігур та використанням повторень, а також поперечними лініями в малюнку танців [6, с. 63].

Відомі такі танці бойків як стародавні танці – «Феся» (пастуший танок), «Кочан» (колядницький танок); стародавні бойківські коломийки – «Вививанець», «Вівчарські коломийки», «Волосянські співані»; весільні танки – «Великий танець» та «Тополя»; дещо пізніші сюжетні танки – «Метанка» (бойківський козачок), «Аркан», «Гуняк», «Ковальський»; «Киваний», «Четвертак», «Полька» (на забавах, весіллях та вечорницях), «Чабан» (вівчарський танець); фольклорні танці – «Козак», «Журило», «Верховина», «Сторцак» та ін.

Варто зазначити, що на формування народних танців бойків вплинула хореографічна культура сусідніх народів – словаків, угорців, поляків. У виконанні народних танців бойків простежується словацький характер та манера виконання (певні рухи, притупи, переступання через ногу, присідання – м'яке пліє при виконанні певних круток у парних танцях), а протягом ХІХ ст. і залучення стилізованих елементів танцю Полька (словацький варіант) у парних танцях та масових композиціях [2, с. 269], які в поєднанні з лексичними нюансами, запозиченими з прадавніх танців етносу (наприклад, плескання в долоні під час виконання «Плесканої Польки» або жартівливому погрозливому жесту вказівними пальцями рук у «Страцак Польці», переступання або обертові кроки, притупи, у виконанні чоловіків) сформували новий, регіональний варіант виконання відомого європейського танцю.

З угорської танцювальної культури запозичені характерний синкопований ритм, а також певні кроки та рухи (перехресні кроки, жіночі невеликі стрибки, підняті вгору руки (або рука) та завороти корпусу), спостерігаємо також і деякі

елементи польських народних танців, але в змінених варіантах. Тон танцю (хороводу) у бойків задавав ведучий.

Варто зазначити, що на конструкцію народних танців бойків вплинула і обмеженість танцювального майданчику, як, до речі, і в танцях усіх горян, наприклад, прийом закритої кругової фігури, в якій виконавці тримають руки на плечах один одного або перехрещують руки в себе за спиною; фігурі, побудовані концентрично з кількох кіл, з солюючою парою або солістом у центрі кола; відповідні впливи помічаємо і у кроках танців – дрібні жіночі й чоловічі кроки з невисоким підняттям ніг, при невеликих підскоках та випадах, неглибоких присіданнях, а також характерним є виконання певних рухів на одному місці.

За побудовою бойківські танці поділяються на коломийкові, козачкові, коломийково-козачкові та бойківські танці іншої структури.

Основною фігурою бойківського масового танцю Коломийка, який має кілька різновидів, є замкнене коло [4, с. 556], проте, йому властива певна хореографічна та музична специфіка, відмінна від, наприклад, гуцульської коломийки – єдине велике коло може бути розбите на кілька, наявні також і переходи з одного кола в інше, відповідно до специфіки конкретного варіанту; мелодія коломийки може змінювати жанр з приспівково-танцювального драматичного або ліро-драматичного на пісенно-ліричний; для приспівково-танцювальної коломийки бойків характерний акцентовано-динамічний ритм з чергуванням слабих та сильних долей, що досягається завдяки регулярному наголосу на непарні склади [10, с. 74].

Серед композицій ансамблево-танцювального складу окреме місце посідають коломийки «Сьпівана» та «Коломийка з обертанков», для яких характерний традиційний в Карпато-Балканському регіоні поділ композиційної побудови на повільну (нею розпочиналося танцювально-пісенне дійство) та швидко (безпосередньо танцювальну) частини. Загалом, для бойків невластиве розривання виконання на окремі акти – танцю та співу [12, с. 248–262]. М. Хай зазначає, що у бойківських розлогих вокально-інструментально-танцювальних композиціях, для структури зачинкових епізодів не характерна розмитість фактури коломийки, проте помітний поступовий перехід характеру «співаної» до танцю. Подібна двочастинна композиційна побудова виражається в уповільненому характері виконання першої частини, задля створення відповідного настрою ритуально-зачинкового епізоду вибору пари в другій частині [13, с. 134]. Танцювальна частина, музичний супровід якої заснований на імпровізаційній будові композицій зі змінами мелодій, характерний також для коломийково-козачкових бойківських композицій – найдавніших прикладів української інструментально-танцювальної музики, заснований на мелодично-ритмічній основі. Найвідомішими бойківськими коломийками є також «Вовчанська сьпівана», «Волосянська сьпівана», «Вівчарська» («гра на бурт»), «Головецка» та «Либохірська стародавна» або «Вітцева».

Варто зазначити, що танцювальні пісні (своєрідне смислове озвучення танцю), які поєднують музичні, поетичні та хореографічні елементи на основі спільних ритмічних форм, виникли з календарно-обрядової лірики та хороводів

[7, с. 12], проте, на відміну від хороводних пісень, виконуються в певний період, а не протягом усього танцю. На думку О. Дея, до танцювальних пісень належать гопаки, козачки, шумки, коломийки, метелиці та ін., для яких чіткий ритм та швидкий темп виконання є характерною ознакою. Відповідно до функціональних параметрів танцювальних пісень, зумовлених регіональними особливостями, на Бойківщині найпоширенішими в обрядовому контексті були співанки.

Велике значення ритуали для бойків мали в родинній обрядовості, насамперед, у весільній обрядовості (весільні ритуали), сповненої поєднання народно-пісенної та хореографічної творчості, традицій та вірувань – своєрідне драматичне дійство засноване на традиціях первісної культури, яке еволюціонувало відповідно до соціальних та господарських умов. Танцювальні пісні могли супроводжувати будь-який весільний обряд, а також застілля і безпосередньо самі танці. Використання елементів хореографічної культури спостерігаємо практично на всіх етапах весільного обряду, починаючи від сватання і закінчуючи безпосередньо весіллям. Наприклад, під час ритуалу «Вінкоплетіння» (вінок із барвінку, зірваного хлопцями в лісі, плетуть свахи, обов'язково з настанням сутінок), молода, разом із друзками та дівчатами перетанцює, символічно прощаючись з дівочтвом. Перший танець нареченого з молодю відбувається ввечері перед весіллям, на завершення ритуалу «Сорочка». Танець гостей, яким розпочинається день весілля має назви «Перший танець», «Перший танець с відром води і свічкою», «Перший танець з горілкою завиненою у п'юку».

Особливого значення танці набували під час кульмінаційного моменту весілля – весільного банкету, так званого посадового столу, який за традицією неодмінно закінчувався обрядовим перетанцюванням – виконанням «Шорованого танцю» (відомий і під ін. назвами – «Золотий танець» або «Шоровий танець»), під час якого гості обдаровували молодих. Весільний обрядово-ритуальний танок, під час якого молода дружина танцювала по черзі з усіма бажаними (за викуп) відбувався під музичний супровід народного оркестру (скрипка, бурдонові цимбали «на дві руки», бурдоновий бас) [9, с. 54]. Варто відмітити певні регіональні особливості назви весільного обрядового танцю обдаровування молодих у бойків – відомі «Великий танець», «Танець під балцом» (або «На балець»), «Танець під хусткою» або «Дарунковий танець», або в бойковських говірках «Вбертанка», «Оберок», «Обертаний» (відповідно до хореографічних особливостей композиції) [15, с. 132]. До речі, «балець» – багатозначна назва у весільній лексиці бойків, репрезентує 13-ть значень: у хореографічному контексті – «Танець невістки і свекрухи» та «Танець нареченої під хустиною»; також так називається полотно, яке клали нареченій на шию перед шлюбом, головний убір нареченої до обряду покривання, подарунок свекрухи для невістки, хустка, одяг та ін. [14, с. 15].

Варто зазначити, що танцювальні пісні протягом століть супроводжували календарні обряди бойків. Одним із найдавніших танців у календарних звичаях бойків є хороводні ігри, які виконували під веснянки та гаївки, найчастіше під час великодніх свят, які в поєднанні з традиціями та обрядами дохристиянського

святкування зустрічі весни, виявляли радість людей у зв'язку з пробудженням та оновленням природи, продовженням життєвого циклу. Варто зазначити, що для традиційної культури бойків характерне поєднання елементів язичництва та християнства практично в усій календарній та родинній обрядовості, підтвердженням цьому є наявність яскравого мотиву дошлюбних відносин у великодніх звичаях та обрядах, оскільки шлюбу, як одному з найважливіших аспектів традиційних цінностей бойків (окрім гарного врожаю, приплоду худоби та захисту себе та своїх рідних від природних катаклізмів або від темних сил) бойки намагалися посприяти завдяки ритуалам. Аналізуючи звичаї та обряди бойків під час великодніх свят, знаходимо велику кількість автентичних дошлюбних ритуалів, які закладені в основу танцювальних пісень. Основою великодньої ігрової обрядовості у багатьох районах Бойківщини були дівочі гаївки любовно-шлюбної тематики, з відповідними регіональними відмінностями назв, кількості та репертуару («Білоданчик», «Перепілонька» та ін.). Наприклад, мотивом гаївки «Подоляночка», традиційної для Східної Бойківщини, є вибір пари: учасники хороводу утворюють коло, підспівуючи; одна з дівчат виходить на центр кола і танцює, доки її не обере якийсь хлопець з хороводу; вони повертаються у коло; той самий ритуал повторюють інші виконавці [11, с. 102–103].

Для хороводних ігор бойків характерне також залучення тваринної образно-символічної системи – зооморфних образів, які були представлені в кількох формах. Варто зазначити, що тваринні образи найпоширеніші на найвагоміші елементи системи українського фольклору, адже символізують життєву активність тварини (здатність рухатися, дихати, виростати, плодитися тощо) у природі. Виконавець за допомогою певних жестів та рухів, стоячи в колі, відповідно до відтворюваного образу, зображує поведінку птаха або тварини (найчастіше в контексті весільно-шлюбних обрядів); в іншому варіанті до танцювальної пантоміми додавався елемент перевдягання (за допомогою вивернутого кожуха, хутро якого до того ж символізувало родючість). Наприклад, в одній з популярних хороводних ігор бойків, один з учасників зображує чорного барана (гра супроводжується виконанням гаївки «Де ти ходив, наш чорний баране») [5, с. 65].

Практично всі весняно-літні календарні обряди бойків супроводжувалися танцями. Наприклад, у перший день косовиці, яка починалася після Зелених свят на Трійцю, косарям влаштовували святкову вечерю («косарку») з піснями і танцями.

У календарній обрядовості бойків існують окремі свята, під час яких виконання танців набувало особливого ворожильного значення – Великдень, Трійця, Івана Купала, Спас, Маковій, Покрова, Різдво, а також свята Катерини, Андрія та Юрія.

Варто зазначити, що День святого мученика Юрія, яке святкували 6 травня – одне з найголовніших календарних свят бойків – свято покровителя скотарства та землеробства, також пов'язане зі святом весни, оскільки після нього розпочиналися масові польові роботи. Цікаво, що на відміну від східних бойків, які в цей день активно працювали, західні – відпочивали та святкували

[3, с. 56]. Не дивлячись на те, що святкування супроводжувалося проведенням великої кількості оберегових обрядів, спрямованих на розплід та захист тварин, спостерігаємо також і багато хороводних ігор на тематику весни, краси та дошлюбних стосунків.

Однією з найрозповсюдженіших ігор-ритуалів на Юрія було дівоче ворожіння «Ляля», яке обов'язково супроводжувалося водінням хороводу – обрана дівчина, одяг та зачіска якої були прикрашені квітами, зеленню та вінками, сиділа в колі, перед нею ставили масло та сир і танцювали, співаючи пісні, а наприкінці ритуалу дівчина дарувала учасникам хороводу квіти, які потрібно було зберігати рівно рік аби привернути увагу хлопців тощо [1, с. 236].

Для весняної та літньої обрядовості бойків характерні царинні обряди та ритуали, метою яких було збереження та захист полів, водоймищ, господарства та домівок від стихійних лих, хвороб тощо. Обряд, участь у якому беруть мешканці села, розпочинався до сходу сонця виконанням пісні-замовляння, після якої процесія вирушала обходити поля і виступала на нивах: спочатку для ознаменування вигнання темних сил, учасники грали на музичних інструментах, співали магічні пісні; одружені пари влаштовували «похід молоді» – своєрідне драматичне дійство з елементами перевдягання, маскування, танцями, жартами та іграми; на закінчення обряду поля окроплювали молоком або водою і накривали вечерю з жертвовною їжею посеред поля [8, с. 276].

Наукова новизна. Розглянуто особливості народних танці бойків у календарній та родинно-побутовій обрядовості в контексті регіональних особливостей; досліджено витоки та тенденції розвитку народного танцю на основі традицій, звичаїв, обрядів та ритуалів; проаналізовано вплив хореографічної культури поляків, словаків та угорців на формування танців Бойківщини, їх хореографічні особливості, кроки та рухи.

Висновки. Народні танці бойків, відображаючи процеси трудової діяльності (землеробства та скотарства), певні елементи обрядовості (міфологічний та релігійний аспекти), а відтак і світосприйняття етносу, виражають духовні та моральні устої, осмислення місця та призначення людини в світі, які є основою їх світогляду.

Список використаних джерел

1. Бойківщина: Історико-етнографічне дослідження / під ред. Ю. Г. Гошко. – Київ : Наук. думка, 1983. – 303 с.
2. Василенко К. Український танець / К. Василенко. – Київ : ПСКП, 1997. – 282 с.
3. Василькевич Г. Свято Юрія: теза, антитеза, чи синтез?.. / Г. Василькевич // Народознавчі зошити. – 2003. – № 1–2. – С. 55–59.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з додатками і доповненнями) / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – Київ; Ірпінь : Перун, 2005. – 1728 с.
5. Волицька І. Театральні елементи в традиційній обрядовості українців Карпат кінця ХІХ – початку ХХ ст. / І. Волицька. – Київ : Наук. думка, 1992. – 140 с.

6. Гарасимчук Р. Народні танці українців Карпат. У 2-х кн. Кн 2: Бойківські і лемківські танці / Р. Гарасимчук ; Ін-т народознавства НАН України. – Львів, 2008 – 318 с.
7. Дей О. Танцювальні пісні / О. Дей. – Київ : Наукова думка, 1970. – 802 с.
8. Лановик М. Б. Українська усна народна творчість / М. Б. Лановик, З. Б. Лановик. – 2-е вид., стер. – Київ : Знання-Прес, 2003. – 591 с.
9. Леньо Т. Традиційна весільна обрядовість бойків закарпаття: міжетнічні паралелі / Т. Леньо // Етнічна історія народів Європи. – 2013. – Вип. 40 – С. 49–60.
10. Луканюк Б. Бойківські коломийки в записах Климента Квітки / Б. Луканюк // Вісник Львівського університету. Серія: Мистецтвознавство. – 2009. – Вип. 9. – С. 70–78.
11. Пуківський Ю. Шлюбно-любівні мотиви у великодніх традиціях бойків / Ю. Пуківський // Народна творчість та етнологія. – 2011. – № 6. – С. 99–106.
12. Хай М. Музика Бойківщини / М. Хай. – Київ : Центр усної історії та культури Родовід, 2000. – 304 с.
13. Хай М. Великі жанрові форми в народній музиці Бойківщини / М. Хай // Народна творчість та етнографія. – 2004. – № 1–2. – 31–38.
14. Хібеба Н. В. Структурно-семантична організація весільної лексики бойківських говірок : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філолог. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Хібеба Наталя Василівна; Львів. нац. ун-т імені Івана Франка. – Львів – 2007. – 24 с.
15. Хібеба Н. В. Бойківсько-лемківські паралелі у весільній лексичі / Н. Хібеба // Лемківський діалект у загальноукраїнському контексті / укладачі Панцьо С. Є., Свистун Н. О. // *Studia methodologica*. – Вип. 27. – Тернопіль, 2009. – С. 129–135.

References

1. Hoshko, Yu. ed. (1983). *Boykivshchyna: Historical and ethnographic research*. Kyiv : Naukova dumka.
2. Vasylenko, K. (1997). *Ukrainian Dance*. Kyiv: Instytut pidvyshchennia kvalifikatsii pratsivnykiv kultury.
3. Vasylykevych, H. (2003). Yurii's Day: a thesis, antithesis, or synthesis? *Narodoznavchi zoshyty [Ethnographic notebooks]*, no. 1–2, pp. 55–59.
4. Busel, V. ed. (2005). *Large explanatory dictionary of the contemporary Ukrainian language* (with appendices and additions). Kyiv; Irpin: Perun.
5. Volytska, I. (1992). *Theatrical elements in the traditional ritualism of Carpathian Ukrainians of the late nineteenth and early twentieth century*. Kyiv: Naukova dumka.
6. Harasymchuk, R. (2008). *Folk dances of Carpathian Ukrainians. Boykos and Lemko's dances*. Lviv, 2008.
7. Dei, O. (1970). *Dance Songs*. Kyiv: Naukova dumka.
8. Lanovyk, M. (2003). *Ukrainian oral folk arts*. 2nd ed. Kyiv : Znannia-Boykos: interethnic parallels. *Etnichna istoriia narodiv Yevropy [Ethnic history of peoples of Europe]*, issue 40, pp. 49–60.

9. Lukaniuk, B. (2009). Boykos' kolomyikas in the records of Clement Kvitka. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya: mystetstvoznavstvo* [*Bulletin of Lviv National University. Series: art studies*], no. 9, pp. 70–78.

10. Pukivskyi, Y. (2011). Marital-love motifs in Easter traditions of Boykos. *Narodna tvorchist ta etnolohiia* [*Folk art and ethnology*], no. 6, pp. 99–106.

11. Khai, M. (2000). *Music of Boykivshchyna*. Kyiv: Tsentr usnoi istorii ta kultury Rodovid.

12. Khai, M. (2004). Large genre forms in folk music of Boykivshchyna. *Narodna tvorchist ta etnografiiia* [*Folk art and ethnography*], no. 1–2, pp. 31–38.

13. Khibeba, N. (2007). *Structural-semantic organization of the wedding vocabulary of Boyko dialects*. Extended abstract of candidate's thesis. Lvivskiyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka.

14. Khibeba, N. (2009). Boykos and Lemko parallels in wedding vocabulary. *Lemkivskiyi dialekt u zahalnoukrainskomu konteksti* [*Lemko dialect in the all-Ukrainian context*], issue 27, pp. 129–135.